

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2322/2022
16.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Весне Субић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Зоран Пуношевац из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник адвокат Марко Цветковић из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 20703/20 од 31.08.2021. године, у седници одржаној 16.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 20703/20 од 31.08.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 20703/20 од 31.08.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 34745/19 од 11.06.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање са животним осигурањем бр. .. закљученог између парничних странака 10.02.2016. године, а која гласи: „Корисник кредита се обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, плати банци једнократну накнаду у висини од 1,00% од износа одобреног кредита из члана 1. овог уговора“, да тужена тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 3.800,00 динара са законском затезном каматом од 10.02.2016. године па до коначне исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 56.800,00 динара, у року од 8 дана од дана достављања преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 34745/19 од 11.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање са животним осигурањем, закљученог између парничних странака 10.02.2016. године, а ближе описана у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу

исплати износ од 3.800,00 динара са законском затезном каматом од 10.02.2016. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 20.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 20703/20 од 31.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 17.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11,...18/20) Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, као корисник кредита, са туженом банком, дана 10.02.2016. године, закључио уговор о динарском кредиту за рефинансирање са животним осигурањем бр. . . . Одредбом члана 1. овог уговора, тужена је одобрила кредит у износу од 380.000,00 динара. Побијаном одредбом члана 6. став 1. уговора, одређено је да се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, плати банци једнократну накнаду у висини од 1,00% од износа одобреног кредита из члана 1. овог уговора. По основу наведене уговорне одредбе тужена је од тужиоца наплатила износ од 3.800,00 динара. Пре закључења овог уговора, банка је обрасцем понуде од 01.02.2016. године, у члану 3. тачка 3. исте, навела врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог и да једнократна накнада за обраду захтева је фиксна: 1% од износа кредита, односно да износи 3.800,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев закључујући да је предметна одредба уговора о кредиту ништава сагласно одредби члана 47. Закона о облигационим односима, зато што тужиоцу, као кориснику кредита, тужена банка није учинила спецификацију трошкова и износа сваког појединог а што предмет обавезе чини неодређеним и као такав предметну уговорну обавезу апсолутно ништавом у смислу члана 103. Закона о облигационим односима. С обзиром на то, заузели су становиште да тужилац има

право на враћање новчаног износа наплаћеног по ништавој одредби на основу члана 104. и 214. ЗОО, са законском затезном каматом од дана стицања, јер је тужена банка несавестан стицалац.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. ЗОО, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. истог закона.

Према одредби члана 1065. ЗОО, уговором о кредиту банка се обавезује да обвезнику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено или неодређено време за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плати уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми, што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга закљученог Уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“, бр.36/11 и 39/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају, јер је предметни уговор о кредиту закључен 10.02.2016. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у члану 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање), и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа обавештења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Сл. гласник РС“, бр.45/11), ближе су утврђени изглед и садржина обрасца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (основни подаци о кредиту)

који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 висину и врсту свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању, неспорно је да је тужена поводом закључења предметног уговора тужиоца обавестила о врсти и висини услуге и њеној цени, а која се односи на обавезу плаћања тужиоца једнократне накнаде за обраду кредитног захтева износи 3.800,00 динара, што одговара садржини спорне уговорне одредбе члана 6. став 1. која прописује да накнада за обраду и реализацију кредита износи 1% од износа реализованог кредита. Како је тужилац садржину наведене понуде у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била у обавези да сачини спецификацију ових трошкова. Тужилац је ову уговорну одредбу прихватио и потписао уговор. Имајући ово у виду, Врховни касациони суд је, нашао да тужбени захтев тужиоца није основан. Ово стога што је тужилац у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, те банка није била у обавези да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Исказивање ове накнаде за банкарску услугу задовољава услов одређености уговорне обавезе и у смислу члана 50. ЗОО. Следом изложеног, побијана уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да по основу одобравања кредита, банци плати једнократну накнаду у висини од 1% која сразмерно износу одобреног кредита од 350.000,00 динара износи 35.000,00 динара, није противна основним начелима облигационог права нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. С обзиром да побијана уговорна одредба није ништава, то тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са затезном законском каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2, у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то за састав поднеска од 24.04.2020. године износ од 6.000,00 динара, за приступ пуномоћника из реда адвоката на једно одржано рочиште од 11.06.2020. године износ од 7.500,00 динара, за састав жалбе износ од 12.000,00 динара, за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, све према АТ важећој у време предузимања ових парничних радњи, што је увећано за износ судске таксе за жалбу и другостепену одлуку у износу од по 1.900,00 динара таксе на ревизију у износу од 3.800,00 динара и таксе на одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара, према ТТ, чини укупан износ од 56.800,00 динара.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**